

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Stari majstori
Knjiga 6

PARTIZANSKA KNJIGA

Copyright © Partizanska knjiga, 2022

Издавање ове публикације подржали су Министарство
културе и информисања Републике Србије и Град
Кикинда.

Urednici
Srđan Srđić
Vladimir Arsenić

Jovan Popović

Sabrane priče

Kikinda, 2022.

Reda mora da bude

REDA MORA DA BUDE

„Kakav mu je to šešir, ama ne može više čovek da ga gleda! Kao da ga je digao sa nekog đubrišta. To je ipak već cicijašluk.” To bi rekla gospođa Zagorka svaki put kada bi pod njenim prozorom promakao zeleni pohabani šešir na glavi apotekara Milankovića. A promakao bi četiri puta na dan.

Sudovi gospođe Zagorke prihvatani su u varoši kao apsolutne istine. Za šešire doduše nije stručnjak. Bar ne neki naročiti specijalista. Ali je zato uzor praktične žene, štedljive, vešte – pa kad čak i ona kaže da je apotekar cicija – onda on to i jest.

Specijalista je ona u pitanju služavki. Tu je ona autoritet bez premca, i prema njoj se može osećati samo divljenje i zavist.

„E, treba sa njima umeti! Ne dam ja bome njima da flandruju! Ima kod mene da rade! Kad joj platim, kad joj platim mojim rođenim parama – a koliko vi, Sido, plaćate vašoj?”

„Ja dvesta dinara.”

„Dvesta? Iju, zaboga, pa jeste li vi našli pare na ulici? Ta to je užasno. Ja mojoj sto pedeset. I to je mnogo. Zato se vaše i obezobrazе, verujte mi, mila. E, moja bome ima da radi!”, gospođa Zagorka se, beskrajno energična izraza lica, pljesnu po čvrstim bedrima, da joj se grudi impozantno zatresoše. „Zato je služavka, dašta. Zašto se nije rodila za

princezu ako joj se ne sviđa? Ima bome da zapne. Nađem ja njoj posla. Treba s njima umeti.”

Gospođe u varoši cenile su gospođu Zagorku.

Doduše, govornice su između sebe da je bezdušna. „Pa, molim vas, kako samo zapoveda. Ne treba baš tako. Ipak je to preterano. Pa i služavka je čovek. A i cicija je ona.” Ali u sebi su priznavale: što jest, jest, gospođa Zagorka je praktična, i onda – ne nalazi ona pare na ulici, ne treba biti suviše slab prema služavkama, popnu se one bome čoveku na glavu.

U pitanju služavki gospođa Zagorka bila je apsolutan autoritet. Pa kad takva osoba, koja je u praktičnim pitanjima tako siguran arbitar, tvrdi da je šušir gospodina apotekara, taj zeleni, nekada lovački šušir, takav kao da je dignut sa đubrišta, onda je to i tačno.

I u ovome jednom, eto, u ovom jednom se i ja slažem sa gospođom Zagorkom i sa celom varoši. Šušir je zaista takav kao da je dignut sa đubrišta. Možda ga čak ni Pepa Ciganin ne bi uzeo, iako nije baš toliki probirač.

Govori se da je u tom šuširu gospodin Teofil Milanković, pokojni otac gospodina Ivana Milankovića, lovio prepelice, i da se još poznaju rupe od sačme koja nije pogodila cilj, pa je padajući poštedela uši kočijaša, te se sručila baš na šušir gospodina Teofila. Ali ko to zna, a najzad, i ne tiče nas se.

Glavno je da naš apotekar u tom popularnom šuširu svaki dan četiri puta prolazi glavnom ulicom grada.

I danas je prošao tako. Pred apotekom ga je čekao laborant, i roloi su se uz buku digli uvis. Sa poslednjim

otkucajem sedmog časa dignut je i treći rolo. Milanković uđe u apoteku, osmotri sve. Pa i nije lak život apotekara. Odgovornost je velika. Osobito ako je čovek tako pedantan kao gospodin Milanković, tu zaista ima dosta briga. Na primer, eno opet ona jedna flaša nije u redu, kao neki nevaljali učenik koji istrčava iz reda kad razred ide u crkvu. „Stojane! Šlampavi medvede! Kako to stoje ove flaše? Pa to je fin virčaft!¹ Deset godina te učim pameti, pa sve badava! Cela apoteka stoji na glavi. Pa, gle, i tu ima prašine! Pa ni pisaći sto nije u redu. Kako ova knjiga stoji! Ne, Stojane, ja ću tebe morati da otpustim. Pa tu čovek ima da se nasekira dok ne umre!”

Stojan na to nije odgovorio. Zna on, u životu je tako da jedan ima prava da viče, a drugi nema. Ali da je gospodin Milanković, kojom nesrećom, mogao da zaviri u mozak Stojanov, u taj mozak u kome ima i neurednih i drskih misli, pa da pročita šta se tamo sve plete, siromah Milanković bi se zgranuo i još jednom uverio kako su ljudi pokvareni. Jer, Stojan je mislio: „Crkni, dabogda. Niko ne bi ni ostao kod tebe, nego ja trpim, šta ću, zapušim uši, pa ti pričaj koliko te volja. De, otpusti me, nikog ne bi našao!” Stojan nije neki filozof. Daleko od toga. Pre svega on nikad nije pročitao nijednu filozofsku knjigu. Nikad nije čuo ko su i šta su stoici. Ali Stojan se ponašao kao stoik. Zapušio je uši, progutao ono što je hteo da odgovori, i uzeo mirno da čisti prašinu i da namešta flaše na polici.

Da Stojan u sebi nije bio saglasan sa gospodinom Milankovićem, videli smo. Da li bi građani Velikog Žitišta bili u svemu saglasni sa svojim dostojnim članom, nismo uspeli da potpuno tačno utvrdimo. Ali, bio ko saglasan ili ne bio, papagaj Škobi je bio apsolutno i energično istog mišljenja kao gospodin Milanković.

---

¹ Posao, preduzeće – od nemačkog *Wirtschaft*. *Prim. ur.*

„Stojaneee! Šlompavi medvedeee! Kako to stoje ove flaše!?” vikao je papagaj Škobi iz svoga kaveza, koji visi nasred prostorije. U devet sati ušao je odrpan starac, sa sedom čupavom bradom i sa drhtavicom. Nosio je dugačak recept.

Pružga ga plašljivo. Za njim ulazi debela žena oteklih nogu.

„Šta je, šta se ređate? Koliko vas ima?”

Ima ih mnogo. To je gradska sirotinja. U devet izlazi od lekara sa besplatnim receptima.

„Hajd, izađite, pa tamo napolju čekajte! Hajd, hajd! Kako samo smrdi ova багаža!”

Ljudi izlaze i čekaju napolju. I leti i zimi.

„Izluftiraj apoteku, Stojane!” zakrešta papagaj, jer je to ovaj put zaboravio da kaže Milanković, a što inače nikad ne propušta.

Red pre svega. Red.

Kako u apoteci, kako u kući, tako i u glavi. Kao onih nekoliko stotina flaša što stoje u strogom redu, na svome mestu, tako je i u glavi bilo nekoliko misli, nekoliko pojmova, čvrstih, sigurnih, u redu, u miru. Tih misli i pojmova bilo je vrlo malo. Ali nikada, sačuvaj bože, u tu glavu, u taj lepi red, nije mogla da se ugura neka nova, neuredna misao, niti je moglo da poremeti taj mir neko osećanje osim osećanja koja se odnose na gospodina Milankovića. Tu, u toj glavi, bilo je sve u redu, i papagaj